

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 12.

LETNIK XXIII.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. DECEMBRA 1922.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA.

Načrt zakona o Gospodarskih zadrugah	161
Zadružništvo	174

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 12, I. 1922.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrečno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občen zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Konsumnega društva v Staremirgu pri Ložu, se vrši v nedeljo 14. januarja 1923 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računov za leto 1922. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Strugah, r. z. z n. z., se vrši dne 26. decembra 1922 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1921. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

Glavna skupština Megjimske gospodarske seljačke udruge u Donjem Vidovcu, obdržavače se dne 15. januara 1923 posle podne u 1 sat, u prostorijama niže pučke škole. 1. Pozdrav predsednika. 2. Izvještaj poslovođe. 3. Izvještaj upravnog odbora. 4. Izvještaj nadzornog odbora. 5. Izvještaj blagajnika. 6. Izbor nadzornog odbora. 7. Izbor blagajnika. 8. Izbor obraničkog suda. 9. Čitanje revizijskog poročila od »Šveze« Ljubljana. 10. Promjena pravila. 11. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Adlešičih, r. z. z n. z., se vrši dne 7. januarja 1923 ob 11 uri dopoldne v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1922. 3. Volitev nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Okrajne posojilnice v Radečah, r. z. z n. z., ki je bil sklican za dan 24. novembra 1922 ob 4. uri popoldne v pisarniških prostorih, ni bil sklepčen. Vsled tega se v smislu § 33. zadruginih pravil sklicuje za dan 29. decembra 1922 ob 9. uri dopoldne v pisarniških prostorih drug občni zbor z istim dnevnim redom namreč: 1. Prememba pravil. 2. Slučajnosti, ki bo v smislu istega paragrafa sklepčen brez ozira na število navzočih zadružnikov.

Izredni občni zbor Mlekarske zadruge v Srakovljah, r. z. z o. z. v likvidaciji, se vrši dne 24. decembra 1922 ob 2. uri popoldne v prostorih mlekarne. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Izpolnitev načelstva. 3. Čitanje poročila o izvršeni reviziji. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnega društva za župnijo sv. Ana v Slov. gor., r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. decembra 1922 ob 8. uri zjutraj v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobrenje računa za l. 1921. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Lesne zadruge v Loškem potoku, r. z. z o. z., se vrši dne 26. decembra 1922 ob 3. uri pop. v prostorih kmetijskega društva na Hribu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Rajhenburgu, r. z. z n. z., se vrši na Štefanovo, dne 26. decembra 1922 ob pol 9. uri predpoldne v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1921. 3. Slučajnosti.

Poziv upnikom. Živinorejska zadruga v Čemšeniku, r. z. z o. z., se je vsled sklepa obč. zbora razdružila in prešla v likvidacijo. — Upniki zadruge se pozivljajo, da priglasijo svoje terjatve.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 15 Din. na leto, za pol leta 7.50 Din., za črt leta 3.75 Din.; za člane zvezinih zadrug po 10 Din. na leto. Posamezna številka 1.50 Din. — Izhaja enkrat na mesec.
 Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po dogovoru.

Načrt zakona o Gospodarskih zadrugah.

(Napisal M. Štibler.)

I. Splošne določbe.

Člen 1. Določbe tega zakona se bodo uporabljale za gospodarske zadruge t. j. za udruženja s sledečimi bistvenimi znaki:

1. število zadrugarjev (članov) je nedoločeno, vstop v zadrugo se more po predpisih tega zakona vršiti vsak čas;

2. naloga zadruga je, da s skupnim poslovanjem pospešuje, ohranja in razvija gospodarstvo svojih članov;

3. poslovni prebitek se ali v obče ne deli, ali se deli sorazmerno vrednosti poslovanja članov z zadružnim podjetjem, nikakor pa ne po vloženem kapitalu.

Gospodarske zadruga morejo zadružno organizirati in vršiti na račun zadrugarjev vse one posle, katere vršijo ali bi jih mogli vršiti njihovi člani, posebno pa morejo vršiti naslednje in podobne posle:

1. skupno nabavljati svojim zadrugarjem kredit, sredstva za posebno ali skupno uporabo, sredstva za konsum in raznovrstne usluge. (n. pr. zdravniške, učiteljske i. t. d.);

2. skupno proizvajati izdelke in jih skupno predelovati;

3. skupno prodajati izdelke svojih zadrugarjev;

4. skupno delovati za izboljšanje proizvodnih sredstev;

5. skupno se zavarovati za najraznovrstnejše slučaje (bolezen, starost, smrt, požar, toča, i. t. d. in

6. i. t. d.

Vsaka gospodarska zadruga more istočasno vršiti jeden ali več navedenih poslov.

Člen 2. Zadruga morejo biti ali na temelju neomejene zaveze ali na temelju omejene zaveze zadrugarjev (članov).

V prvem slučaju odgovarjajo zadrugarji za zadrugine obveznosti solidarno s celim svojim imetjem, v drugem slučaju pa odgovarjajo samo do gotove, naprej določene vsote.

Člen 3. Gospodarske zadruga se snujejo na deležih.

Višina vseh deležev v eni zadrugi mora biti enaka.

Vsak zadrugar mora vpisati in vplačati vsaj en delež. Delež se more vplačati na enkrat ali v obrokih.

Za vplačila na račun deleža in za deleže se ne plačujejo nikake obresti ali se mora obrestna mera v pravilih naprej tako omejiti, da v nobenem slučaju ne sme imeti značaja dividende, ampak značaj zmerne obrestovanja in radi tega ne sme biti višja od srednje obrestne mere, ki je pri Narodni banki kraljestva SHS veljala za posojila v onem času,

za kateri se določuje obrestna mera za deleže.

Člen 4. Gospodarske zadruga poslujejo načelno samo s svojimi zadrugarji. Od tega so izvzeti sledeči slučaji:

1. zadruga morejo sprejemati vloge na varčevanje kakor od zadrugarjev tako od nezadrugarjev, dočim posojil v nobenem slučaju ne morejo dajati nezadrugarjem.

2. razun teh slučajev morejo zadruga poslovati z nečlani samo tedaj, kada: vlada iz javnih interesov pooblasti zadruga, da vršijo svoje poslovanje tudi z nezadrugarji n. pr. v slučajih obnove, prehrane itd.

3. v vseh ostalih nalogah morejo zadruga izjemno poslovati z nečlani samo tedaj, kadar bi jim radi zgornje načelne določbe brez krivde zadružne uprave pretila nevarna zguba.

Člen 5. Vsaka zadruga mora imeti rezervni zaklad, ki se sme uporabiti samo za pokrivanje zgub.

Najmanj 20% letnega poslovnega prebitka se mora vnesti v ta rezervni zaklad.

Poleg tega splošnega (generalnega) rezervnega zaklada more zadruga imeti tudi raznovrstne specialne rezervne zaklade kot n. pr. zaklad za zgube na kurzu, zaklad za zgube, ki so nastale vsled padca blagovnih cen, zaklad za zgube na terjatvah, penzijski zaklad za uradnike itd., ki se imajo pač po svoji naravi v prvi vrsti uporabiti v slučaju zgube.

Ako zadruga preneha, se mora njen preostali rezervni zaklad (splošni in posebni rezervni zakladi) in sploh celo preostalo imetje predati Glavnemu združnemu savezu v kraljevini SHS, ki ga bo hranil in množil z obrestmi dotlej, da se v istem kraju osnuje istotaka zadruga, kateri se bo preostali zaklad predal kot njen rezervni zaklad.

Ako se v roku 10 let ne osnuje taka zadruga, preide rezervni zaklad v last Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS.

Člen 6. Vse ustanove, osnovane na tem zakonu, morajo uporabljati v svojih poslovnih knjigah in v svojem poslovnem uradovanju srbsko - hrvatsko - slovenski jezik.

Člen 7. Ime zadruga smejo nositi v svoji firmi samo ona podjetja in udruženja, ki so osnovana po predpisih tega zakona.

Izvzete so hišne, odnosno rodbinske zadruga.

II. Ustanovitev zadruga.

Člen 8. Zadruga se more ustanoviti, ako se v to svrhu zedini najmanj 10 oseb, fizičnih ali pravnih, ki morejo pravnoveljavno razpolagati s svojim imetjem.

Člen 9. Vsaka zadruga mora imeti svojo firmo, iz katere mora biti razviden glavni predmet podjetja.

Zadružna firma mora vsebovati po vrsti zaveze dodatek: »z neomejeno zavezo« ali »z omejeno zavezo«.

Imena zadrugarjev ali kakih drugih oseb ne smejo biti imenovana v firmi.

Vsaka nova firma se mora jasno razločevati od vseh združnih firm, ki na istem kraju ali v isti občini že obstojijo.

Člen 10. Vsaka zadruga mora imeti svoja pravila, ki morajo biti ali pisana ali tiskana.

Pravila morajo vsebovati:

1. firmo, določbe o podpisovanju firme, sedež in okoliš (področje) zadruga;

2. predmet podjetja;

3. pogoje za sprejemanje novih članov in določbe o prenehanju članstva;

4. določbe o zavezi zadrugarjev za zadrugine obveznosti;

5. določbe o tem, koliko in kedaj mora vsak zadrugar vzeti v zadrugi kot svoj delež;

6. določbe o rezervnem zakladu;

7. določbe, kako se bo sestavljala bilanca, ako in na kakšen način se bo delil prebitek, kakor tudi, kako se bodo pokrivala

zgube v poslovanju, katere se ne morejo kriti iz specialnih rezervnih zakladov in naposled iz splošnega rezervnega zaklada ;

8. določbe, kako in kedar se bodo sklicevale redne in izredne skuščine zadrugarjev, kako se bo glasovalo, kako se bodo overavljali sklepi skupščine in kdo bo predsedoval na skupščinah, določbe o vojenju zapisnika skupščine ;

9. določbe, o katerih predmetih poleg onih, ki jih predvideva ta zakon, ni mogoče sklepati z navadno večino zadrugarjev ;

10. določbe, kako se bo sestavljal, volil in obnavljal upravni in nadzorni odbor, katere so njihove pravice in katere njihove dolžnosti, kako se bo nadziralo njihovo delo, kako se bodo nastavljali uslužbenci ;

11. kako se bodo objavljali sklepi zadruga.

Člen 11. Pravila morejo vsebovati :

1. določbo o neopovedljivosti članstva za gotov čas, ki ne more biti daljši nego 15 let ;

2. določbo o tem, da morajo oni člani, ki se bolj poslužujejo zadrugskega poslovanja, vpisati in vplačati sorazmerno več deležev ;

3. določbo o tem, da more glavna skupščina skleniti z navadno ali kvalificirano večino članov, da se morebitna letna zguba razdeli med člane ; v tem slučaju predpišejo pravila pogoje vplačila ;

4. določbo o ustanavljanju podružnic.

Člen 12. Kadar se zadruga ustanovi, je upravni odbor zadruga dolžan predložiti pravila, seznam zadrugarjev in prepis zapisnika o ustanovitvi zadruga eni zadrugni zvezi, ki ima revizijsko pravico, kot revizijski oblast radi potrdila za sodišče, da je zadruga ustanovljena po načelih tega zakona.

Ako zadrugna zveza tega potrdila ne da, tedaj mora to z razlogi sporočiti upravnemu odboru zadruga najdalje v roku 30 dni računajoč od dne, ko je zveza sprejela vlogo za-

druga. Upravni odbor zadruga ima pravico, da se v teku 30 dni računajoč od dne, ko je sprejel sklep zadrugne zveze, pritoži na Glavni zadrugni savez v kraljevini SHS v Beogradu in zahteva od njega potrdilo za sodišče. Sklep Glavnega zadrugskega saveza je končnoveljavnen.

Zadruga se more radi tega potrdila istotako obrniti naravnost na Glavni zadrugni savez v kraljevini SHS v Beogradu. Proti sklepu Glavnega zadrugskega saveza ni pritožbe.

Člen 13. Vsaka zadruga mora biti vpisana v zadrugni register pristojnega sodišča prve stopnje ; minister pravde pa predpiše pravila, kako se vodi sodni zadrugni register.

Upravni odbor zadruga je dolžan predložiti sodišču prijavo za vpis zadruga v zadrugni register in prijavi priložiti :

1. pravila zadruga, ki jih podpiše vsaj 10 zadrugarjev in dva prepisa teh pravil ;

2. dva prepisa zapisnika o ustanovitvi zadruga in o izvolitvi upravnega in nadzornega odbora ;

3. izjavo o soglasju revizijske oblasti po členu 12.

Pri tej priliki se morajo člani upravnega odbora lastnoročno pred sodiščem podpisati ali mu predložiti svoje podpise v overovljeni obliki.

Ako prijava in priloge odgovarjajo zakonu, postavi sodišče na prepise potrdilo, da je zadruga vpisana v register. Izvirnik pravil, izjava revizijske oblasti o potrdilu po členu 12 tega zakona in en prepis zapisnika ostanejo pri sodišču ; en prepis pravil se vrne upravnemu odboru zadruga ; drugi prepis pravil in zapisnika o ustanovitvi zadruga dostavi sodišče Glavnemu zadrugnemu savezu v kraljevini SHS.

Zadruga pravno obstoja šele od dne, ko je vpisana pri sodišču v zadrugni register in od tedaj ima možnost, da vrši svoje imovno-

pravne posle t. j. more premoženjske pravice pridobivati in odtujevati.

Za škodo, nastalo v poslovanju, ki se je podvzelo pred registracijo zadruga pri sodišču, odgovarjajo osebno oni, ki so te posle izvršili.

Člen 14. Ko so pravila potrjena, objavi sodišče v »Službenem listu« Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS, da je zadruga vpisana v združni register.

V tej objavi se morajo navesti :

1. dan, kedaj so zadrugarji sklenili ustanovitev in podpisali pravila ;
2. firma in sedež zadruga ;
3. predmet podjetja ;
4. višina deleža in vrsta zaveze zadrugarjev za obveznosti zadruga ;
5. imena in bivališče članov upravnega odbora.

Člen 15. Člen 12 tega zakona velja tudi za vsako premembo pravil.

Vsaka prememba pravil se mora javiti sodišču radi vpisa v združni register. Tej prijavi se imajo priložiti trije prepisi sklepa o premembah in dopolnitvah pravil in izjava o potrdilu revizijske oblasti.

Ako so prijava in premembe sestavljene po tem zakonu, postavi sodišče na prepise potrdilo o vpisu v združni register. Izjava o potrditvi pravil ostane pri sodišču ; drugi prepis sklepa se dostavi Glavnemu združnemu savezu v kraljevini SHS v Beogradu, tretji prepis se dostavi upravnemu odboru zadruga.

Sodišče bo te premembe objavilo v »Službenem listu« Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS samo v tem slučaju, ako se z njimi spreminjajo določbe iz drugega odstavka člena 14 tega zakona.

Sklepi o premembah in dopolnitvah pravil veljajo šele od dne vpisa v združni register.

Člen 16. Zadruga more imeti podružnice.

Podružnica mora nositi isto ime kakor zadruga, katera jo ustanavlja, s pristavkom : »podružnica v«.

Razmerje med glavnim zavodom in podružnico se uredi s pravili.

III. Zadrugarji.

Člen 17. Dokler pravila niso vpisana v združni register, postane oseba zadrugar, ko podpiše pravila.

Po prijavi pravil sodišču mora vsakdo, ki želi vstopiti v zadrugo, to izjaviti in izjavo podpisati v dveh izvodih. Meja zaveze mora biti v izjavi jasno in točno označena.

Kdor kot zadrugar vstopi v zadrugo, odgovarja tudi za obveznosti, ki jih je zadruga yzela na se pred njegovim vstopom v zadrugo.

Kdor je nepismen, mora izjavo za vstop v zadrugo podati pred zastopniki zadruga v navzočnosti dveh pismenih državljanov, ki podpišejo izjavo kot priče.

En izvod pristopne izjave se mora, ako je dotična oseba v zadrugo sprejeta, hraniti v zadrugi, poleg tega se mora v zadrugi voditi seznam vseh zadrugarjev, ki stoji vsakomur na vpogled. V seznamu se mora označiti: dan sprejema v zadrugo, število vpisanih deležev, dan prenehanja zadrugarstva (članstva).

Drugi izvod pristopne izjave predloži upravni odbor zadruga najdalje v roku meseca pristojni revizijski oblasti na hranjenje.

Članstvo obstaja od dne, ko je dotična oseba, ki je podpisala in predala pristopno izjavo, sprejeta od zadruga in vpisana v seznam zadrugarjev.

Zadruga, ki obstojijo že 10 let, ne smejo zahtevati od svojih članov poleg deleža nikake vpisnine in nikakih drugih pristojbin na račun vstopa v zadrugo.

Člen 18. Vsak zadrugar, ki hoče iz zadruga

ge izstopiti, mora o tem zadrugo pismeno obvestiti najmanj mesec dni pred koncem poslovnega leta. Ta rok se more v pravilih podaljšati na eno leto. Izstop velja s koncem poslovnega leta.

Zadruga ima pravico, da zadrugarja izključi iz zadruge, pravila pa morajo predvideti slučaje, kedaj se zadrugar izključi. Upravni odbor zadruge je dolžan, da sklep o izključitvi brez odlaganja sporoči izključenemu zadrugarju. Izključen zadrugar preneha biti član od dne, ko mu je sklep sporočen.

Upravni odbor zadruge je dolžan, da najkasneje v roku enega meseca sporoči pristojni revizijski zvezi vsako premembo, ki je nastala v članstvu vsled izstopa, smrti ali izključitve.

Člen 19. Zadrugar more vsak čas po pismenem sporazumu prenesti svoja vplačila na drugega in s tem izstopiti iz zadruge brez posebnega obračuna z njo; to pa samo tedaj, ako upravni odbor zadruge to odobri in ako prevzemnik vplačil postane član zadruge. V pravilih se more tak prenos izključiti.

Prenos deleža se smatra kot odpoved članstva, zaveza prenosnika za obveznosti zadruge pa traja tako dolgo, kakor to predvideva ta zakon za slučaj navadnega izstopa iz zadruge.

Člen 20. Zadrugarji, kakor tudi njihovi nasledniki odgovarjajo za obveznosti zadruge še eno leto po koncu poslovnega leta, v katerem so nehali biti člani zadruge. Ta rok se more v pravilih podaljšati na dve leti.

Likvidacija ali stečaj, ki sta nastala v zgoraj navedenem roku, vežeta zadrugarja, ki je izstopil, do konca likvidacije ali stečaja.

IV. Upravni in nadzorni odbor.

Člen 21. Vsaka zadruga mora imeti svoj upravni in nadzorni odbor (načelstvo in nadzorstvo).

Člani obeh odborov morajo biti zadrugarji. Ako pa zadrugi pripadajo kot člani še

kake druge zadruge, ali ako te same tvorijo eno zadrugo, tedaj morejo njihovi zadrugarji stopiti v upravni in nadzorni odbor.

Za legitimiranje upravnega in nadzornega odbora zadostuje zapisnik skupščine.

Zadruga ima pravico, da člane upravnega in nadzornega odbora vsak čas zmenja. Za tak sklep je potrebno, da glasuje skupščina zanj s tričetrtinsko večino.

Člani upravnega in nadzornega odbora so odgovorni zadrugi s celim svojim premoženjem solidarno za škodo, ki bi nastala vsled protizakonitega ali nepravilnega izvrševanja njihove dolžnosti in vsled tega, da bi prekorajčili meje svoje pravice in svojega delokroga, ki jih jim odredjujejo zakon ali pravila zadruge in poslovnik, in s tem zadrugo oškodovali. Ta odgovornost ne more pasti na onega člana upravnega ali nadzornega odbora, ki je proti sklepu ali naredbi odbora takoj protestiral in poslal pristojni revizijski zvezi pismeno motiviran protest, ali ako ni bil udeležen na seji, na kateri je sklep bil storjen in na poslu, s katerim je zadrugi škoda povzročena.

Člen 22. Upravni odbor predstavlja in polnoveljavno zastopa zadrugo pri sodišču in izven sodišča.

Sestoji najmanj iz treh članov, ki jih voli skupščina najdalj za tri leta.

Vsaka prememba v sestavu upravnega odbora, kakor tudi vsaka ponovna izvolitev njegovih članov ali potek roka njihove pooblastitve se morajo brez odloga prijaviti sodišču radi vpisa v zadrugni register. Istočasno se morajo novi člani pred sodiščem podpisati ali mu predložiti svoje podpise v overovljeni obliki. Podpise novih članov moreta overiti dva zadrugarja, ki sta pri sodišču kot člana upravnega odbora že registrirana. Prepis dokumentov, ki govorijo o izvolitvi ali prenehanju pooblastitve, se ima priložiti prijavi v dveh izvodih. En izvod se hrani v sodnem arhivu, en izvod pa dostavi sodišče pristojni

zadružni zvezi kot revizijski oblasti s pripombo, da je prememba vpisana v zadružni register.

Ako so člani upravnega odbora ponovno izvoljeni, tedaj ni potrebno, da se njihov vpis v register objavi.

Člen 23. Upravni odbor je dolžan, da objavlja svoje sklepe in podpisuje zadrugo tako, kakor je to v pravilih določeno. V pravilih se morata najmanj dva člana upravnega odbora določiti za te posle.

Pravnoveljavno se zadruga podpisuje, ako oni, ki so pooblašчени za podpis zadružne firme, poleg iste postavijo tudi svoje podpise.

Člen 24. Zadruga se obvezuje in pridobiva pravice s posli, ki jih upravni odbor sklene v njenem imenu.

Upravni odbor sme zadrugo samo toliko obvezovati, v kolikor je za to pooblaščen v pravilih ali s sklepi skupščine. Ker pa on s svojim podpisom obvezuje zadrugo pravnoveljavno, zato ona odgovarja napram tretjim tudi tedaj, kadar upravni odbor prekorači mejo svoje pravice glede obvezovanja zadrug, toda v tem slučaju nastopajo posledice člena 21.

Člen 25. Upravni odbor je dolžan skrbeti za redno vodenje knjig, ki so zadrugi potrebne, držati se tega zakona, zadružnih pravil in poslovnika in izvrševati sklepe skupščine.

On je dolžan najkasneje v teku prvih šest mesecev po preteku vsakega poslovnega leta objavljati bilanco za to leto; število zadrugarjev, ki so se nahajali v zadrugi v početku tega leta, število zadrugarjev, ki so v teku leta stopili v zadrugo in ki so iz nje izstopili, bili izključeni ali umrli. Število zadrugarjev, ki so se nahajali v zadrugi ob koncu istega leta, kakor tudi celokupno vsoto vpisanih in vplačanih deležev.

Člen 26. Nadzorni odbor sestoji iz najmanj treh članov, ki jih voli skupščina najdalj za tri leta.

Člani nadzornega odbora ne morejo biti istočasno tudi člani upravnega odbora, niti ne morejo teh zastopati. Oni ne morejo niti kot uradniki voditi poslov zadruge. Samo v slučaju, ki je predviden v členu 27 tega zakona, more nadzorni odbor posamezne svoje člane upravnega odbora. Za ta čas in pa dokler se jim ne da absolutorij (razrešnica), ne smejo zastopniki iz vrste članov nadzornega odbora vršiti svoje dolžnosti v tem odboru.

Ako kak član upravnega odbora iz tega izstopi, tedaj ne sme on biti voljen za člana nadzornega odbora, dokler ne dobi kot član upravnega odbora absolutorija (razrešnice).

Člen 27. Nadzorni odbor ima dolžnost: da nadzira vse delo upravnega odbora; da zahteva poročila o poteku zadružnih poslov; da vsak v pravilih določeni čas pregleda zadrugine knjige, vse spise, efekte, blago in stanje zadrugine blagajne; da preizkusi bilanco in predloge o razdelitvi dobička ali izgube in da o vsem predloži poročilo skupščini. Skupščina ne more sklepati o letnem računu brez tega poročila.

Nadzorni odbor je dolžan, da vselej skliče skupščino, kadarkoli to zahtevajo interesi zadruge. Mora pa to storiti najkasneje v desetih dneh, ako se število članov upravnega odbora toliko zmanjša, da ne more sklepati.

Nadzorni odbor je upravičen, da posamezne člane upravnega odbora, pa tudi cel odbor odstrani od dolžnosti. V tem slučaju mora nadzorni odbor še isti dan ko je sklenil, da se kak član upravnega odbora ali cel odbor odstrani od dolžnosti, sklicati skupščino in poročati ji o vseh nerednostih, ki jih je našel v delovanju odstranjenih članov upravnega odbora, istočasno pa obvestiti o tem tudi pristojno revizijsko zadružno zvezo. Dokler se skupščina ne sestane, določi nadzorni odbor iz svoje srede osebe, ki začasno vršijo dolžnost odstranjenih članov upravnega odbora.

Člen 28. Prisege v imenu zadruga polaga oni član upravnega odbora ali uslužbenec zadruga, ki je v imenu zadruga sklenil posel, o katerem je spor.

V. Glavna skupščina.

Člen 29. Zadrugarji vršijo pravice, ki jim pripadajo glede zadruga, na glavni skupščini.

Na skupščini ima vsak zadrugar pravico samo na en glas.

Ako pa se sklepa o podelitvi absolutorija kakemu zadrugarju, o postavitvi kakega člana pred sodišče ali o sklenitvi kakega pravnega posla s kakim zadrugarjem, tedaj se zadrugar, katerega se to tiče, ne more udeležiti sklepanja, niti ne more glasovati.

Zadrugarji se morajo svoje pravice glasovanja posluževati osebno. To pa se ne nanaša na osebe pravno ali fizično nesposobne, da vršijo to pravico, niti na korporacije, zadruga in druga udruženja. Te se morejo za svojo pravico glasovanja poslužiti pooblaščenca. En pooblaščenec ne more zastopati več nego enega zadrugarja.

V zadrugah z najmanj 500 zadrugarji more biti v pravilih določeno, da tvorijo skupščino delegati, ki jih zadrugarji volijo iz svoje srede po sekcijah. Sekcije se v pravilih поблиže določijo. Vsak zadrugar more biti član samo ene sekcije. Volitev delegatov se vrši po poteku vsakega poslovnega leta in velja za vse skupščine do nove volitve delegatov. Število delegatov določijo pravila.

Člen 30. Skupščine so redne ali izredne.

Redno skupščino sklicuje upravni odbor koncem vsakega poslovnega leta, najkasneje pa v prvih šestih mesecih tekočega poslovnega leta.

Ako upravni odbor ne bi sklical redne skupščine v določenem roku, tedaj je to dolžan storiti deset dni po poteku tega roka nadzorni odbor; ako pa tudi ta tega ne bi storil, tedaj more vsak zadrugar zahtevati od

pristojne revizijske zadruga zveze, da zveza skliče skupščino.

Izredno skupščino sklicuje upravni odbor, kadar najde, da je to potrebno. Mora pa jo sklicati, kadar to zahteva od njega nadzorni odbor ali ena desetina zadrugarjev. V tem slučaju sta nadzorni odbor in dotična desetina zadrugarjev dolžna, da predložita upravnemu odboru pismeno zahtevo, v kateri navedeta vzroke, radi katerih zahtevata sklicanje izredne skupščine kakor tudi predmete, o katerih se ima na njej razpravljati.

Ako se upravni odbor ne odzove gornji zahtevi v roku 15 dni, tedaj more nadzorni odbor sam sklicati izredno skupščino, desetino zadrugarjev pa pooblasti pristojna revizijska zadruga zveza, da skliče skupščino. Pri vsakem sklicanju je navesti vsaj dnevni red skupščine kakor tudi kraj in čas sklicanja. Ako se skupščina sklicuje z odobrenjem ali pooblastilom zveze, tedaj se mora tudi to pri sklicanju izrecno povedati. Sklepi skupščine o vprašanjih in predlogih, ki niso objavljeni v dnevnem redu, ne veljajo razun sklepa o vodstvu skupščine in o sklicanju druge skupščine.

Sklicanje podpiše oni, ki skupščino sklicuje.

Člen 31. Samo skupščina:

1. more sklepati o premembah in popolitvah pravil, kakor tudi o prenehanju zadruga; potrebna je najmanj tričetrtinska večina vseh zadrugarjev;

2. more sklepati o odobritvi bilance in določiti vsoto, koliko od dobička ali zgube pripade zadrugarjem;

3. more voliti in zmeniti člane upravnega in nadzornega odbora, za zmeno je potrebna tričetrtinska večina vseh zadrugarjev;

4. more sklepati o pravih proti članom upravnega in nadzornega odbora. Ako skupščina vidi, da je treba proti članom uprav-

nega odbora peljati pravdo in o tem skupščina sklene, tedaj vodi pravdo nadzorni odbor. Ako pa vidi, da je treba peljati pravdo proti članom nadzornega odbora in o tem skupščina sklene, tedaj vodijo pravdo posebni pooblaščenici, ki jih skupščina izvoli;

5. more in mora določiti skupno vsoto, katere ne smejo prekoračiti posojila, ki jih zadruga najame, in hranilne vloge, ki se jej zaupavajo;

6. more in mora določiti meje, v katerih se sme zadruga gibati pri dovoljevanju kreditov (posojil) svojim zadrugarjem.

Člen 32. Za sklep, s katerim se zniža višina deleža ali se zmanjša zaveza zadrugarjev, ali neomejena zaveza zamenj z omejeno zavezo, je potrebna prisotnost najmanj dveh tretjin vseh zadrugarjev, od katerih morajo tri četrtine zadrugarjev glasovati za znižanje deleža ali zaveze.

Ta sklep mora upravni odbor zadruga dvakrat v teku dveh mesecev objaviti v »Službenem listu« Glavnega združnega saveza. Za prejšnje obveznosti zadruga velja prejšnja zaveza vseh zadrugarjev, ki odgovarjajo za obveznosti zadruga na dan, ko je sklep storjen.

Člen 33. O razpravljanju in sklepanju na skupščini se mora voditi zapisnik.

Na skupščini se vodi seznam vseh zadrugarjev, ki so prišli na skupščino. Ako je število zadrugarjev za pravnoveljavno delo po združnih pravilih zadostno, se more skupščina otvoriti.

Seznam došlih zadrugarjev overijo podpisniki zapisnika in ga priložijo skupščinskemu zapisniku.

Original zapisnika skupščine se hrani v združnem arhivu in se daje na vpogled vsakemu zadrugarju, ki to zahteva in pristojni državni oblasti.

Prepis zapisnika skupščine se mora naj-

kasneje v roku 15 dni po skupščini dostaviti pristojni revizijski združni zvezi.

Člen 34. Proti sklepu skupščine, ki nasprotuje zakonu ali pravilom, se more vložiti pritožba in zahtevati, da se uniči. Pritožba se more vložiti samo v roku enega meseca. Pritožiti se more poleg upravnega odbora samo oni zadrugar, ki je proti temu sklepu vložil protest in zahteval, da to pride na zapisnik.

Pritožba se vlaga proti zadrugi. Zadrugo zastopajo: upravni odbor, ako sam ni pritožbena stranka in nadzorni odbor. Za pritožbo je pristojna ona zveza, ki v dotični zadrugi vrši revizijo.

Proti rešitvi revizijske zveze se je mogoče pritožiti sodišču prve stopnje, v čegar področju ima zadruga svoj sedež in sicer v roku enega meseca, računajoč od dne, ko je bil sklep zveze sprejet.

Ako se s sklepom sodišča sklep skupščine razveljavi, tedaj velja rešitev tudi nasproti zadrugarjem, ki se pravde niso udeležili.

Člen 35. Ako pritožba proti sklepu skupščine ni bila utemeljena in se je s tem zadrugi prizadejala škoda, tedaj za to odgovarjajo solidarno pritožniki, ako se dokaže, da so vložili pritožbo z zlo namero.

VI. O prenehanju zadruga.

Člen 36. Zadruga preneha:

1. kadar to sklene skupščina,
2. kadar se nad njo otvori stečaj,
3. kadar to sklene sodišče,
4. kadar je število zadrugarjev manjše nego 10,
5. kadar se zadruga fuzionirajo (združijo).

Člen 37. Za sklep o prenehanju zadruga je potrebna tričetrtinska večina zadrugarjev. Samo v slučaju fuzije more sklepati navadna večina, ako v pravilih ni strožje določbe.

Člen 38. V pravilih more biti predvideno, da sklep skupščine o prenehanju zadruga razun slučaja fuzije ne velja tako dolgo, dokler 10 zadrugarjev želi nadaljevati delo.

Člen 39. Kadar zadruga preneha po točkah : 1., 4., in 5. člena 36 tega zakona, je upravni odbor dolžan o tem brez odloga obvestiti sodišče, katero takoj vpiše v zadrugi register, da je zadruga prenehala. Sodišče istočasno objavi to prenehanje v »Službenem listu« Glavnega zadruginega saveza v kraljevini SHS in pozove upnike zadruga, da se s svojimi terjatvami obrnejo na zadrugo, kar bodo oni storili v šestih mesecih, računajoč od dneva objave.

Ako se kateri od teh upnikov ne prijavi, se njegova terjatev izloči iz imetja zadruga in preda sodišču na hranjenje (depot).

To velja tudi za vse sporne terjatve z izjemo slučaja, ako je razdelitev zadruginega imetja odgodena do konca spora.

Člen 40. Kakor hitro se po bilanci pokaže, da je izgubljeno toliko zadruginega imetja, da ono, kar zadruga še ima, ne zadostuje za pokritje zadruginih dolgov, zadruga pa se v svojih pravilih ni poslužila določbe iz točke 3. čl. 10 tega zakona, tedaj je upravni odbor dolžan, da o takem stanju takoj obvesti sodišče radi otvoritve stečaja.

Člen 41. V slučaju fuzije se prenesejo vsa aktiva in vsa pasiva na zadrugo, ki je nastala vsled fuzije.

Rezervni zakladi, oziroma vse čisto premoženje fuzioniranih zadruga se takoj vstavi v rezervni zaklad nove zadruga.

Člen 42. Ob priliki stečaja odgovarjajo upnikom poleg zadruga tudi zadrugarji solidarno z vsem svojim imetjem v zadrugi z neomejeno zavezo, a solidarno z delom imetja, ki ga določajo pravila, pa v zadrugi z omejeno zavezo za oni primanjkljaj, ki se pokaže, ako se zadrugino imetje, pretvorjeno

v denar porazdeli na priznane terjatve upnikov.

Za pokritje tega primanjkljaja mora vsak zadrugar plačati del, ki nanj odpade. Ako pravila ne določajo drugače, se ta del izračunava v zadrugi z neomejeno zavezo po številu zadrugarjev, v zadrugi z omejeno zavezo pa po številu vpisanih deležev.

Ako kak zadrugar ni v stanju, da plača svoj del, tedaj se njegov del porazdeli na vse ostale zadrugarje enako po njihovi zavezi. Ta porazdelitev se ponavlja do popolnega kritja primanjkljaja.

Člen 43. Za izvršitev likvidacije določi skupščina zadruga poseben odbor likvidatorjev najmanj tri osebe.

Ako tega skupščina ne stori, tedaj jih določa sodišče.

Ako je likvidatorje določila skupščina, tedaj jih more skupščina tudi vsak čas zmeniti, ako ne vršijo v redu poslov.

Ako je likvidatorje določilo sodišče, tedaj jih more istotako vsak čas zmeniti.

Kakor hitro se izvolijo in določijo likvidatorji, preneha upravni odbor funkcionirati, nadzorni odbor pa vrši še naprej nadzorstvo nad posli likvidacije.

Člen 44. Nadzorni odbor je dolžan, da določene likvidatorje prijavi pristojnemu sodišču najkasneje v treh dneh radi vpisa v register. Likvidatorji osebno pred sodiščem podpišejo svoja imena ali mu pošljejo svoje podpise, overovljene od pristojnih oblasti ali overovljene po določilih odst. 3. čl. 22 tega zakona.

Člen 45. Dolžnost likvidatorjev je:

1. da izvršijo tekoče posle, da izpolnijo obveznosti zadruga, ki je prenehala, plačajo njene terjatve in njeno imetje pretvorijo v denar;

2. da vsake tri mesece objavljajo poročilo o svojem delu, po končani likvidaciji pa tudi rezultat celega dela.

Likvidatorji morejo prodati zadružno imetje samo na javni dražbi ali na borzi.

Določbe čl. 21 (odst. 3.), 22, 23, 25, 28, 30 in 33 veljajo tudi za likvidatorje.

Člen 46. Čim se poplačajo vsi zadružni upniki in izplačajo vsi dolгови, se to, kar ostane, vnese v rezervni zaklad.

Člen 47. Likvidatorji, ki postopajo proti določbam čl. 44 in 45 tega zakona, odgovarjajo osebno in solidarno s celim svojim imetjem zadrugi, ako bi od takega njihovega dela nastala kakeršnakoli škoda za zadrugo in njene upnike.

Ta odgovornost zadene tudi člane nadzornega odbora, ako so likvidatorji z njihovo vednostjo delali proti določbam čl. 44 in 45 tega zakona, oni pa niso podvzeli nikake mere, da preprečijo tako delo likvidatorjev.

Člen 48. Po končani likvidaciji zadruge se knjige in spisi poslednjih 10 let do prenehanja zadruge predajo pristojnemu sodišču prve stopnje, da jih hrani 10 let.

Zadruharji ali njihovi pravni nasledniki kakor tudi upniki zadruge morejo vsak čas te knjige in pisma pregledati.

VII. Revizija, zveze in Glavni zadružni savez v kraljevini SHS.

Člen 49. Vsaka zadruga se mora revidirati vsaj enkrat vsaki dve leti.

Glavni zadružni savez v kraljevini SHS more določiti krajši rok.

Pravico revizije imajo vse one zveze, ki imajo v svojem članstvu vsaj 100 zadrug osnovanih na tem zakonu. Ali ta pravica obstoji, odločuje Glavni zadružni savez.

Člen 50. Zveze vršijo revizijo po strokovnih revizorjih.

Glavni zadružni savez v kraljevini SHS predpiše pogoje za polaganje revizorskega izpita.

Glavni zadružni savez vodi seznam vseh

revizorjev, revizijske zveze pa so dolžne prijavljati in odjavljati Glavnemu zadružnemu savezu vse svoje revizorje.

Člen 51. Vsaka zadruga je dolžna dopustiti revizijo svoji zvezi, da ji pregleda: vse delo, vse knjige, spise, blagajno, efekte, blago, kakor tudi vse ostale dokumente in vrednosti, ki jih upravlja ali ki jih poseduje.

Revizor sestavi o vsaki reviziji zapisnik (protokol), ki ga preda upravi svoje revizijske zveze.

Upravni odbor je dolžan zapisnik preučiti. Original pridrži v zvezinem arhivu, prepis pa pošlje upravnemu odboru dotične zadruge s svojimi pripombami in naročili.

Na dnevni red prve prihodnje skupščine se postavi tudi čitanje revizijskega zapisnika.

Zapisnik se mora prečitati v celoti s pripombami in naročili revizijske zveze skupno s poročilom, kaj sta upravni in nadzorni odbor v tej stvari storila.

Člen 52. Revizijska zveza določi revidirani zadrugi rok za poročilo, ali so se in kako so se izvršila revizijska naročila zveze.

Ako zadruga naročil revizijske zveze ne izvrši, ima zveza pravico, da zahteva premembo uprave ali da zadrugo izključi.

Izključena zadruga se more v roku 30 dni računajoč od dneva prejema sklepa pritožiti na Glavni zadružni savez v kraljevini SHS. Ako Glavni zadružni savez izključitev potrdi, ne more biti sprejeta v drugo revizijsko zvezo. Glavni zadružni savez pa obvesti o izključitvi vse revizijske zveze.

Rešitev Glavnega zadružnega saveza je končnoveljavna.

Člen 53. Ako upravni odbor revizijske zveze najde za potrebno, skliče skupščino dotične zadruge in obvesti po svojem odposlancu zadrugarje o stanju, kakor se je ob priliki revizije ugotovilo v zadrugi.

Ravno tako more upravni odbor, ako smatra to za potrebno, dostaviti rezultat revizije kazenskemu sodišču.

Člen 54. Glavni zadružni savez v kraljevini SHS predpiše točna navodila o izvrševanju revizije, o vojenju zapisnika in v obče o celem postopku, ki je v zvezi z revizijo.

Člen 55. Nadzorstvo nad predpisanim izvrševanjem revizije vodi Glavni zadružni savez v kraljevini SHS.

Člen 56. Zadruga morejo ustanavljati zadrugne zveze.

Naloga zadružnih zvez je:

1. da vršijo revizijo nad svojimi zadrugarji (članicami) po določbah tega zakona;
2. da se brigajo za ustanavljanje novih zadrug in da se brigajo za pravilno delovanje in napredovanje vseh zadrug;
3. da proti vsakemu zastopajo in branijo interese svojih zadrug;
4. da vršijo za svoje zadruge po predpisih tega zakona vse one posle, ki jih morejo izvršiti posamezne zadruge za svoje zadrugarje v smislu čl. 1 tega zakona.

Vsaka zveza more istočasno vršiti jeden ali več navedenih poslov.

Člen 57. Vsaka zadruga mora bit član ene zadrugne zveze, ki ima pravico revizije.

Izven zveze more zadruga biti največ eno leto.

Poleg zadrug morejo biti v zvezah tudi ena gospodarska udruženja, v katerih so zadruge kot članice s pravico glasu v večini ter zajedno v večini v upravnem in nadzornem odboru.

Člen 58. Zveze se ustanavljajo in poslujejo po predpisih tega zakona, ki veljajo za zadruge.

V upravni in nadzorni odbor zveze se morejo voliti tudi osebe izven zadruge. Tudi taki člani upravnega in nadzornega odbora

odgovarjajo za obveznosti zveze s celim svojim imetjem.

Člen 59. Na skupščini zveze ima vsaka zadruga toliko glasov, kolikorkrat po 50 članov ima.

Ostanek se računa za polnih 50 članov.

Več kot 20 glasov ne more imeti nobena zadruga.

Vsa ostala udruženja, ako so v zvezi, imajo po en glas.

Člen 60. Ako je za posamezne vrste zadrug več zvez, morejo se one grupirati v posebne glavne zveze n. pr. zveze kmetijskih zadrug v glavno zvezo kmetijskih zadrug, zveze obrtnih zadrug v glavno zvezo obrtnih zadrug itd.

Ustanavljanje in vojenje takih zvez se vrši po predpisih tega zakona, na skupščini pa ima vsaka zveza toliko glasov, kolikorkrat po 50 zadrug je v dotični zvezi. Ostanek se računa za 50 zadrug. Več kot 20 glasov ne more imeti nobena zveza.

Člen 61. Vse zveze, ustanovljene po tem zakonu, morajo stopiti v Glavni zadružni savez kraljevine SHS v Beogradu.

Ustanovitev in vodstvo poslov Glavnega zadrugnega saveza se vrši po predpisih tega zakona.

Zveze se morejo izključiti iz Glavnega zadrugnega saveza samo analogno določbam čl. 52 tega zakona. V takem slučaju more izključena zveza vložiti pritožbo na državni svet v roku 30 dni od dneva dostavitve sklepa.

Člen 62. Naloga Glavnega zadrugnega saveza kraljevine SHS je:

1. da predstavlja in zastopa napram vsem in vsakomur celokupno zadrugarstvo;
2. da se briga za razširjanje zadrugne misli in da goji zadrugno izobrazbo in pouk ter da ustanovi in vodi visoko zadrugno šolo;
3. da skrbi za celokupno zadrugno po-

slovanje s tem, da daje pobudo in počin za ustanavljanje potrebnih ustanov in organizacij, kakor tudi ureditev in reorganizacijo sedanjih :

4. da opravlja revizijo nad vsemi zvezami po predpisih tega zakona, ki veljajo za revizijo zadrug :

5. da iz lastne pobude ali na poziv javnih oblasti daje mišljenja in predloge o vseh socialnih, gospodarskih in pravnih vprašanjih občega in posebno združnega interesa ;

6. da vodi statistiko celokupnega zadrugarstva v državi ;

7. da podvzame v obče vse ono, kar stremiti za tem, da se čim hitreje, lažje in uspešneje izvršujejo naloge zadrugarstva, kakor tudi da se izpopolni združna tehnika.

Člen 63. Na skupščini Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS ima vsaka zveza toliko glasov, kolikorkrat po 50 zadrug ima.

Ostanek se računa za polnih 50 zadrug.

Več nego 20 glasov ne more imeti nobena zveza.

VIII. Skrb države za zadrugarstvo.

Člen 64. Vse združne ustanove, ki so osnovane na temelju tega zakona, ali katere spravijo v soglasje svoja pravila in svoje poslovanje s tem zakonom, uživajo sledeče ugodnosti :

a) osvobojujejo se vseh taks pri ustanavljanju, pri potrjevanju pravil, knjig in obvez, za overavljanje podpisov in sploh za vse posle, ki jih imajo z državnimi ali samoupravnimi oblastmi ;

b) osvobojujejo se davkov in vseh doklad na delo, imetje, kapital, dohodek in promet.

Člen 65. Vse zadruge, ki so po svojem ustroju in poslovanju v skladu s tem zakonom,

se osvobojujejo od plačevanja poštnine za navadne in priporočene pošiljatve v prometu s svojimi zvezami, državnimi in samoupravnimi oblastmi in obratno.

Zveze, osnovane na tem zakonu, in Glavni združni savez v kraljevini SHS, se osvobojujejo od plačevanja poštnine za navadno in priporočeno dopisovanje kakor tudi za denarne in vrednostne pošiljatve v prometu z vsakomur in z vsako oblastjo in obratno.

Člen 66. Obrtne produktivne zadruge so deležne ugodnosti iz člena 64 in 65 samo tedaj, ako število v zadrugi zaposlenih nezadrugarjev ne znaša več nego eno tretjino zadrugarjev.

Člen 67. Kreditne zadruge, ki so ustanovljene po 31. decembru 1921, izgubijo pravico na ugodnosti tega zakona, ako se področje njihovega delovanja razteza tudi na občine (vasi), ki ne mejijo na občino, v kateri je sedež zadruge.

Člen 68. Ako kaka zadruga brez dovoljenja Glavnega združnega saveza načelno ustavi sprejemanje novih članov, izgubi ugodnosti, ki so predvidene v čl. 64, 65, 66 in 67 tega zakona.

Člen 69. Za slučaj, da kaka državna ali samoupravna pristojna oblast odreka kaki združni ustanovi ugodnosti tega zakona radi poslovanja, ki ne bi bilo v skladu s predpisi tega zakona, je merodajno mišljenje pristojne revizijske zveze, končnoveljavno pa Glavnega združnega saveza.

Člen 70. Na predlog Glavnega združnega saveza v kraljevini SHS se postavijo v vsak državni proračun potrebne vsote :

1. za revizijske posle Glavnega združnega saveza in združnih zvez ;

2. za združno šolstvo, posebno pa za vzdrževanje visoke združne šole ;

3. za vzdrževanje gojencev za zadrugarstvo ;

4. za združno propagando ;
5. za pospeševanje združne književnosti in znanosti ;
6. za ustanavljanje in podpiranje novih zdruget, posebno produktivnih ;
7. za nastavljanje združnih inštruktorjev, posebno za produktivne zdruget ;
8. za dovoljevanje brezobrestnih posojil za organizacijo združne industrije in združnega eksporta.

Člen 71. Oni odstotek dohodka razredne loterije, ki je v zakonu o državni razredni loteriji predviden za zdrugetarstvo, se oddaja Glavnemu združnemu savezu kraljevine SHS v Beogradu za zdruget, za zveze in za Glavni združni savez.

Člen 72. Država vodi nadzorstvo nad delom zdruget, zvez in Glavnega združnega saveza.

V to svrlo se stvori pri ministrstvu za poljedelstvo in vode posebna komisija, ki jo tvorijo po en zastopnik ministrstva za poljedelstvo in vode, finančnega ministrstva in ministrstva za trgovino in industrijo.

Pravilnik za to komisijo predpišejo sporazumno in po zaslišanju predloga in mišljenja Glavnega združnega saveza navedena tri ministrstva.

To nadzorstvo se nanaša samo na pravilno izvrševanje določb zakona in združnih pravil, v računskem pogledu pa samo na one vsote, ki jih država daje zdrugetarstvu na razpologo.

IX. Prehodne določbe.

Člen 73. Zdruge in zveze, ki so obstajale pred tem, predno je stopil ta zakon v veljavo, so dolžne najkasneje v dveh letih svoja pravila in svoje delo spraviti v sklad s tem zakonom.

Člen 74. Od dne, ko stopi v veljavo ta zakon, se ne morejo gospodarske zdruget

ustanavljati po dosedanjih zakonih o zdruget.

Člen 75. Dve leti po tem, ko stopi v veljavo ta zakon, nehajo veljati za vse gospodarske zdruget sledeči zakoni :

1. zakon o poljedelskih in obrtnih zdruget od 3. decembra 1898. l. bivše kraljevine Srbije ;

2. zakon o osvoboditvi poljedelskih zdruget od plačevanja poštnih taks z dne 4. oktobra 1899. l. bivše kraljevine Srbije ;

4. trgovski zakon, zakonski člen XXXVII: 1875. l. bivšega ogrsko - hrvatskega državnega zbora, v kolikor se nanaša na gospodarske zdruget ;

5. zakonski člen XXIII: 1898. l. o kreditnih in prometnih zdruget bivšega ogrsko-hrvatskega državnega zbora ;

6. trgovski zakon za Bosno in Hercegovino objavljen od deželne vlade za Bosno in Hercegovino z dne 24. junija 1883. l. št. 4172/III., v kolikor se nanaša na gospodarske zdruget ;

7. zakon z dne 9. aprila 1873. l. št. 70 drž. zak. o gospodarskih in pridobitnih zdruget bivše Avstrije ;

8. zakon z dne 1. junija 1889. l. št. 91 d. z. o pristojbinskih ugodnostih za kreditne zdruget bivše Avstrije ;

9. zakon z dne 10. junija 1903 št. 133 drž. zak. o reviziji pridobitnih in gospodarskih zdruget in drugih društev bivše Avstrije, in

10. čl. 262 fin. zak. za proračunsko leto 1922/23 kraljevine SHS.

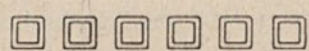
Kakor hitro kaka gospodarska zdruget spravi svoja pravila in svoje poslovanje v sklad s predpisi tega zakona, veljajo za njo v vsem določbe tega zakona.

Člen 76. Gospodarske zdruget, ki ne napravijo, kakor predpisuje člen 73 tega zakona, bodo od pristojnega sodišča razpuščene.

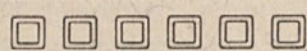
Člen 77. Uredba o nabavnih zadrugah državnih uslužbencev in o zvezi nabavnih zadrug državnih uslužbencev z dne 5. decembra 1921. l. s tem zakonom ni tangirana razun, v kolikor se na Zvezo nabavnih za-

drug državnih uslužbencev razteza določba člena tega zakona.

Člen 78. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in ko se razglasi v Službenih Novinah.

ZADRUŽNIŠTVO.

Vsem zadrugam. I. Dinarska veljava. — Po odredbi ministrstva za trgovino in industrijo so vse zadruge obvezane, voditi knjige in zaključne račune (bilanco in račun zgube in dobička) v dinarjih.

II. Narodni Gospodar. — Glavna skupščina Zadružne zveze dne 30. novembra t. l. v Ljubljani je sklenila: »Glavna skupščina želi, naj bi vsaka zadruga naročila in plačala toliko izvodov Narodnega Gospodarja, kolikor ima članov načelstva in nadzorstva. Vsem tem naj se list pošilja direktno na dom.«

III. Vprašanja in odgovori: — Z novim letom se otvori na splošno željo v Narodnem Gospodarju poseben predal za vprašanja in odgovore. Uredništvo prosi vse zadrugarje, da se v vseli zadružnih zadevah obračajo za pojasnila na Zadružno zvezo, oziroma uredništvo Narodnega Gospodarja, tako da bo ta predal lista postal za vse zadrugarje najbolj zanimiv in poučen. Zadruge naj se tudi oglašajo od časa do časa s krajšimi dopisi o tem, kako delajo, kako poslujejo. Tako bo list postal slika dela in napredka našega zadružništva.

IV. Razglasi občnih zborov. — Radi obavljanja občnih zborov opozarjamo še enkrat vse zadruge, da izhaja list 15. dne vsakega meseca, vsled česar mora imeti uredništvo oglas občnega zbora vsaj do 10. vsakega meseca v rokah. Pri tem naj zadruge upoštevajo, da mora biti občni zbor obi-

čajno po pravilih vsaj 8 dni prej razglašen. Ako se torej razglasi 15. v mesecu, se občni zbor ne more vršiti pred 23. v mesecu.

+ **Prof. Verbic, načelnik nadzorstva Zadružne zveze** v Ljubljani je umrl 12. dec. t. l. Pokojni je bil že od l. 1921 dalje nepretrgoma načelnik nadzorstva Zadružne zveze in je z izredno vztrajnostjo vršil svojo nelahko zadrugarsko dolžnost poleg naporne službe kljub temu, da ga je že od l. 1914 dalje brez prestanka mučila težka bolezen. Ob grobu tega moža ne smemo pozabiti eno zelo važno dejstvo, da je ravno pokojni s svojim odločnim nastopom ob priliki zadružnega razkola rešil situacijo v korist zadružništva in s tem rešil naše zadružništvo in matico Zadružno zvezo. Delal je kot pravi zadrugar nesebično in požrtvovalno in je s svojim vzgledom pomagal k uveljavljanju čiste, nesebične zadružne misli, dela in poštenja. Dasi ga je zadnja leta bolezen silno mučila, je kljub temu našel moči, da je organiziral in vodil delo posebnega odseka v Zadružni zvezi t. j. revizijskega odseka. Za trpljenje in trud naj mu Bog da večno plačilo, zadrugarjem pa naj bo njegova vztrajnost in nesebičnost vzgled in pobuda za pravo zadružno delo.

Zadružno mlekarstvo. V Zadružni zvezi je včlanjenih 25 mlekarskih oziroma sirsarskih zadrug. Dočim po vojni večina teh zadrug ni obratovala, sedaj skoro vse zadruge že obratujejo, le štiri se še niso zdramile iz spanja. Po cinitvi strokovnjakov znaša povprečna množina mleka na dan za vse te

zadruga 7500 litrov. Seveda se množina me-
nja po letnih časih in se lahko računa v naj-
ugodnejšem času okoli 20.000 litrov na dan,
v najneugodnejšem času, to je ravno sedaj,
okoli 5000 litrov na dan. Ker so cene mleka
precej povoljne, pomeni to za naše kmetij-
stvo jako lep dohodek. Naj navedemo samo
za primer, da je neka mlekarska zadruga
srednjega obsega v l. 1921 prejela za mleko
in mlečne izdelke K 1.268.377. — Ker so v
tekočem letu cene znatno višje in ker je tudi
proizvodstvo mleka v tekočem letu napre-
dovalo, bodo mlekarne v tekočem letu izka-
zale še znatno višje prejemke.

Nova zadružna banka se snuje v Zagre-
bu. Nosila bo ime: Hrvatska seljačka za-
družna banka. Začetni osnovni kapital zna-
ša K 36.000.000. Pri ustanovitvi so udeležene
vse hrvatske zadružne zveze iz Hrvatske,
Slavonije, Bosne in Hercegovine.

Za nov rod. »Domoljub« je v 47. šte-
v. od 29. novembra t. l. prinesel članek o za-
družništvu pod naslovom »Ali smo, ali nismo«,
v katerem poudarja socialne naloge
zadružništva, zlasti važno nalogo, ki
jo ima vršiti zadružništvo za strezne-
nje naroda. Prinesli bi članek v celoti,
ker nam pa prostor ne dopušča, bomo v pri-
hodnjem letniku podali par odlomkov. Tu-
kaj samo kratek odstavek. »Kdor gre okrog
po naši domovini, na žalost opaža, da naša
konsumna društva, naša kmetijska društva
ne vršijo svojih moralnih nalog, ne vzgajajo
zlasti k treznosti in da le preveč enostransko
vidijo svojo nalogo v izboljšanju gmotnih raz-
mer članov. Ne vidijo ali pa nočejo videti, da
ja vsako izboljšanje gmotnih razmer nemo-
goče in delo za ljudsko blagostanje brez-
uspešno, dokler ne izvršijo prve in najvažnej-
še naloge, dokler ne ustvarijo temelja bla-
gostanja: nov rod. Ne vidijo zlasti tega,
da je za izboljšanje blagostanja, za zdrav soci-
alizem treba ljudi vzgojiti.«

Glavna skupščina Glavnega zadružnega
saveza, ki se je vršila 8—10 decembra v
Splitu, je zopet izbrala dr. A. Korošca,
ministra na r., za predsednika Glavnega za-
družnega saveza. Častitamo k visoki zadru-
garski časti.

Zadružna visoka šola. V čl. 62 načrta
enotnega zakona o gospodarskih zadrugah
je navedena kot naloga Glavnega zadruž-
nega saveza, da ustanovi in vodi visoko za-
družno šolo. Na seji upravnega odbora G. Z.
S. v Splitu se je že tudi določilo Din. 50.000.—
za zadružno šolo G. Z. S. Vsekakor bo za
napredek zadružništva, zlasti pa za izobrazbo
zadružnih revizorjev in vodilnih zadružnih
uradnikov dobra zadružna šola nujna po-
treba. Dosedaj je edina Zadružna zveza v
Ljubljani, ki vzdržuje vsako leto šestmesečno
Zadružno šolo, dasi z velikimi žrtvami.

Iz seje upravnega odbora G. Z. S. Na
seji upravnega odbora G. Z. S. v Splitu 8. de-
cembra je bilo sklenjeno da se sestavi služ-
bena pragmatika za zadružne nameščence,
da se skliče v mesecu januarju revizorska
konferenca, da se napravi predstavka glede
načrta davčnega zakona v svrhu, da se ob-
davčenje zadrug oziroma osvoboditev za-
drug od davkov prepusti enotnemu zadruž-
nemu zakonu. Sklenilo se je tudi, da se od mi-
nistrstva za poljedelstvo zahteva interpreta-
cija čl. 262 fin. zak., ker sedaj davčne in sod-
nijske oblasti postopajo neenakomerno in
samovoljno in nočejo priznavati zadrugam v
čl. 262 določenih ugodnosti.

**Volitve v pokoninski zavod za name-
ščence.** V 10. šte-
v. Nar. Gospodarja (str. 137)
smo poročali, da je ministrstvo za socialno
politiko izdalo štatut za pokojninski zavod,
po katerem je avtonomija tega zavoda samo
navidezna in more od ministrstva imenovani
predsednik zavoda sistirati vse skepe, ne
samo upravnega odbora, ampak celo glavne
skupščine tega zavoda.

V uradnem listu je sedaj objavljeno, da se volijo delegati za pokojninski zavod na dan 5. februarja, imeniki pa so razporejeni od 19. decembra 1922 do 2. januarja 1923, reklamacijski rok določen do 2. januarja 1923. Do tega dne je treba vložiti tudi kandidatne liste.

Ker je vsled pritiska zavoda bilo tudi mnogo zadrug protizakonito prisiljenih zavarovati svoje uslužbence, ker so dalje prispevki, ki jih je plačevati, zelo visoki in ker je važno, kako se upravljajo težki milijoni, ki se nabirajo iz teh prispevkov, prosimo vse zadruge, ki imajo zavarovane nameščence, da se radi pojasnijo takoj obrnejo na Zadržno zvezo.

Umrli zadržniki. V zadnjih dveh mesecih imamo zaznamovati kar štiri zgube v vrstah zadržnih delavcev. Dne 16. oktobra je umrl nagle smrti ustanovitelj in dolgoletni tajnik Hranilnice in posojilnice v Se-

miču, nadučitelj v pok. Matija Bartol. Pokojni je neumnorno deloval pri posojilnici od nje ustanovitve l. 1899 pa do svoje smrti. Par ur pred smrtjo je še delal v posojilnici. — Nekaj dni na to je vzela smrt ustanovitelja in večletnega predsednika Hranilnice in posojilnice za dobrunjsko občino v Sostrem Lovro Peterca. Pokojni je zelo vestno in marljivo vodil posojilnico, dokler mu tega bremena ni odvzel gospod župnik M. Poljak. — Dne 26. oktobra je na dosedaj še nepojašnjen način zašel v valove narasle Ljubljane župnik Franc Gaberšek iz Tomišlja, ki je bil tajnik tamošnje posojilnice. — Dne 15. novembra je v Domžalah umrl Janez Habjan, soustanovitelj in mnogoletni blagajnik hranilnice in posojilnice v Domžalah.

Ohranimo vse pokojnike v hvaležnem spominu s tem, da jih posnemamo v njihovem vztrajnem, marljivem in požrtvovalnem zadržnem delu.

Stanje zadrug v Češkoslovaški republiki l. 1922.

	Češko	Moravsko	Šlezija	Slovak.	Podkarp. Rus.	Skupaj
Kreditne zadruge v celoti	3.469	1.506	328	312	105	5.720
Hranilnice	852	536	61	—	—	1.449
Rajfajzenovke	2.617	970	267	312	105	4.271
Zadruge:						
kmetijske	1.096	621	80	283	44	2.124
konsumne	963	539	88	982	86	2.658
obrtne in proizvodne	1.128	480	53	46	16	1.723
stavbene	796	278	78	25	—	1.177
ostale	24	11	—	5	—	40
Skupaj	7.476	3.435	627	1.653	251	13.442

Teh 13.442 zadrug pri skupnem številu prebivalstva 13.595.816 priča zares ne samo o visokem razvoju zadržništva, ampak tudi o pravem socialnem čutu češkoslovaškega ljudstva, ki išče

zboljšanja svojih gospodarskih razmer ne v nasilnih prevratih, ampak v mirnem, smotrenem, skupnem delu (K. Boček, Zadržništvo v Slovanskih deželah).

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“. Ljubljana, Zadržna zveza
Izdajatelj: „Zadržna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadržne zveze“ v Ljubljani.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Rovtahu, r. z. z. o. z. se vrši dne 26. decembra 1922 ob 3. uri pop. v hiši št. 102 v Rovtahu. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Mošah, r. z. z. o. z., se vrši dne 7. januarja 1923 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani v Smledniku. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1922. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Groblnem, r. z. z. n. z., se vrši dne 25. decembra 1922 ob 3. uri popoldne v občinski pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Poziv upnikom. Kmetijsko društvo v Šmarci, r. z. z. o. z., se je po sklepu občnega zbora z dne 31. 7. 1921 razdružilo in prešlo v likvidacijo. Likvidatorji so dosedanjí člani načelstva. — Upniki zadruge se pozivljajo, da prijavijo svoje terjatve.

Poziv upnikom. Živinorejska zadruga v Šmartnem pri Kranju, r. z. z. o. z. v likvidaciji, se je po sklepu obč. zbora z dne 19. dec. 1920 razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator je Fr. Bašar, občinski tajnik v Stražišču. — Upniki zadruge se pozivljajo, da prijavijo svoje terjatve.

Dalje razglašajo izredne občne zборе z dnevnim redom :

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

sledeče zadruge :

Hranilnica in posojilnica v Kranju, r. z. z. n. z. dne 27. 12. 1922 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Konjicah, r. z. z. n. z. dne 31. 12. 1922 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih.

Kmetijsko društvo v Loškem potoku, r. z. z. o. z. dne 24. 12. 1922 ob 4. uri pop. v društvenih prostorih na Hribu.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Pavlu pri Preboldu, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 3. uri pop. v uradnem prostoru.

Hranilnica in posojilnica v Svetinjah, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 9. uri dop. v posojilniških prostorih.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Grižah, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih.

Hranilnica in posojilnica na Prihovi, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 po večernicah v posojilnični sobi.

Hranilnica in posojilnica na Vurbergu, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 3. uri pop. v dvorani posojilnice v Vumbahu.

Hranilnica in posojilnica v Cirkovcah, r. z. z. n. z. dne 31. 12. 1922 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih.

Hranilnica in posojilnica pri Št. Petru niže Mari-bora, r. z. z. n. z. dne 27. 12. 1922 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Jurju ob Taboru, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Kmetijsko delavska hranilnica in posojilnica na Tcharjih, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 8. uri zjutraj v pisarni posojilnice.

Kmetijsko društvo v Dobrepoljah, r. z. z. o. z. / dne 31. 12. 1922. ob 3. uri pop. v prostorih zadruge.

Hranilnica in posojilnica Št. Peter v Savinjski dolini, r. z. z. n. z. dne 26. 12. 1922 ob pol 9. uri dop. v uradnih prostorih.

Mlekarska in sirarska zadruga logaška, r. z. z. o. z. Logatec, dne 6. 1. 1923 ob 3. uri pop. v »Društvenem domu« v Dol. Logatcu. Poleg gornjega na dnevnem redu še čitanje revizijskega poročila.

Posojilnica v Sv. Križu pri Kostanjevici, r. z. z. n. z. dne 26. 12. 1922 po prvi sv. maši v posojilničnem prostoru.

Hranilnica in posojilnica za blejski kot na Bledu, r. z. z. n. z. dne 26. 12. 1922 ob pol 3. uri pop. v Ljudskem domu.

Hranilnica in posojilnica v Rovih, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob pol 10. uri dop. v posojilnični sobi.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Bolienku na Kogu, r. z. z. n. z. dne 26. 12. 1922 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih.

Hranilnica in posojilnica v Slovenjgradcu, r. z. z. n. z. dne 27. 12. 1922 ob pol 12. uri dop. v uradnih prostorih posojilnice.

Hranilnica in posojilnica na Dobravi pri Kropi, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 10. uri dop. v prostorih zadruge.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Mozirju, r. z. z. n. z. dne 26. 12. 1922 ob 9. uri dop. v zadržnih prostorih.

Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Trbovljah, r. z. z. n. z. dne 24. 12. 1922 ob 8. uri dop. v prostorih zadruge.

Živinorejska zadruga za Moravče, r. z. z o. z.
dne 26. 12. 1922 po jutranji sv. maši v kaplaniji.

Kmetijska zadruga za nakup in prodajo v Begunjah pri Cerknici, r. z. z o. z. dne 7. 1. 1923 ob pol 4. uri pop. v dvorani stare šole.

Hranilnica in posojilnica v Srednji vasi, r. z. z n. z. dne 24. 12. 1922 ob pol 8. uri dop. v župnišču.

Hranilnica in posojilnica v Loškem potoku, r. z. z n. z. dne 24. 12. 1922 ob 3. uri pop. v župnišču na Taboru.

Hranilnica in posojilnica v Vodicah, r. z. z n. z. dne 26. 12. 1922 ob 7. zjutraj v uradnih prostorih.

Hranilnica in posojilnica v Lučah, r. z. z n. z. dne 26. 12. 1922 ob 12. uri opoldan v društvenem prostoru.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Gornjem gradu, r. z. z n. z. dne 23. 12. 1922 ob 8. uri dop. v uradnih prostorih.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Lovrencu nad Mariborom, r. z. z n. z. dne 26. 12. 1922 ob 9. uri dop. v uradnih prostorih.

Hranilnica in posojilnica v Svečini, r. z. z n. z. dne 4. 1. 1923 ob 11. uri dop. v društvenem domu.

Ljudska posojilnica v Logatcu, r. z. z n. z. dne 6. jan. 1923 ob 3. pop. v uradnih prostorih.

Kmetijska zadruga v Makolah, r. z. z o. z. dne 26. decembra 1922 ob 6. uri pop. v hiši št. 7 v Makolah.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Pišecah, r. z. z n. z. dne 7. 1. 1923 ob 3. uri pop. v posojilniškem prostoru.
